

Рухани жаңғыру – ой-сананын
кемелденуі

Үш-ақ нәрсе адамнан келеті:

Ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек (Абай).

Ұлт Қосбасшысы Н.Назарбаевтың «Рухани жаңғыру» бағдарламасында көзделген міндеттер мен міндеттер болашақ дамуымыздың бағыттарын айшықталады. «Мәселесіт пен ұлт қурыштан құйылып қатып қалған дүние емес, үнемі дамып отыратын тірі ағза іспетті. Ол өмір сүру үшін заман ағымына сәйкес түрде бейімделуге қабілетті болуы керек» деп көрсеткен болатын Елбасымыз осы бағдарламалық мақсатында.

Ұлт – тірі ағза. Қоғам дамыған сайын ұлт та толысып, дамып, кемелденіп отыратыны да заңдылық. Кез келген ақылды адамның мойындайтын тәлімі түйін. Осы түйінді тірек қылған күн-күнде «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүрегінен өткізіп, жүзеге асырылуына атсалысу қажет. Ұлт руханиымын ұлы шырақшысы, дана Абай: «Сен де бір кіріш дүниеге, кетігін тап та бар қылан» деген ойылып астарында үлкен ой жатыр. Әрине дүниеден өз орнын табатын жастың бойына ұлттық тәрбие мен ұлттық құндылықтарды жас күйінен сіңіруге міндетіміз. Отбасында ата-ана, мәектеде мұғалім, кез келген ортадағы аға-апаздар баланың жан-жақты толысуына бағыт көрсетіп, жол сілтеуі тиіс. Баласыңның «Құтты білік» дастанында: «Мақсатыма жетемін бек демеміз, ізгіліктен жасалмаса кемеміз» деген ойының өзінен-ақ, рухани кемелденудің бір жағы жан-жағына ізгілік нұрын шауып гүлбатты гүмбір келуі ме дейсің.

Шетелдің қансығы мен таңсығы бидің жастардың рухани дамуына темірқазық бола алмайды. Өйткені тегіміз басқа, жолымыз басқа, жөнміз басқа. Ғаламатсыз заманында оған да бәйбіреулердің айтатын уәждері табылар. Дұрыс-ақ. Қазір технократия заманы. Өмір сүріп отырған кезеңіміз капитализм формациясы. Материалдық құндылықтардың алғы шепке «сыңарылып» шығатын дәуірі. Бірақ ұлттық негізге табан тірмеген кез келген жан сынар қанат құстай өмір кеңестігіне еркін самғай алмайды. Бұл – дәлелдеуді қажет етпейтін аксиома. Жалаң дүниелік қоғамда жарқ-жүркі өмір сүру ешкімге абырой әнсермейтіні тағы бар. Терен арық танып шатыны да рас қой.

Алап арыстарының аңсар арманын аңлаған қалақ жұрты қысқа уақытты өз астанасын, бас қаласын һәм Нұрсұлтан қаласын салды. Бұл рухани кемелденудің жарқын үлгісі емес пе? Әрине мен бүгінде бас қалада білім алып, тәлім алып жүрмін. Астана қаласындағы Ұлттық Онер Университетінің студентімін. Айтыс өнерінің қыр – сырын меңгеріп жүрген жайым бар. Сән-салтанаты келікен керемет қалада білім алып жүргенімді, абыройлы ғалымдардың алдым көрсетімісті мәртебе санаймын. Мен сияқты әр студенттің бойында да мақтаныш сезімі бар екенін, олардың жанарларындағы нұрлы ұяқыннан, болашаққа деген сенімнің шуағын сеземін. Карасөздің киесін танып, ұлттық өнердің ұраншысы болуға, яки тәуелсіз еліміздің еркін азаматы ретінде өз-өзімді дамытудың тың жолдарын талмай ізденіп келемін.

Бабаларымыз дүние байлығынан да рухани байлықты алға қойған. «Жаратқаным бала бер, бала берсең сана бер, Болмаса оны ала бер» деген тоқтамның өміде не деген қорегендік пен батылдық менсінділейді. Қаншама жан-дүниенді ерікті байлап алатын жыр-дастандар, мақал-мәтелдер, ән-күйлер ұлтымыздың рухани

байлығы мен сарқылмас тажу-маржандары. Ондай байлықты игеріп отырған адамда жұрт некен-саяқ. Сондай ұлттың өкілдері болғасын ба, қай сағата болсын жетістікке жетіп жатқан жадында жастарды көп қызықтырамын. Өнердегі, мәдениеттегі, спорттағы, кәсіптегі жетістікке жеткен жандардың бойынан қазақтың тектілігі, бабаларымыздың баһадүрлігі, дауысшандығы мен мәрттігі, жомарттығы мен шешендігі сияқты тамаша қасиеттері көрінеді. Қазақтың салт-дәстүрлері мен ырысдарының өзінде ұлттық болмысымыздың қиық бояулары мен ұлттық таным-түсініктеріміз жатыр. Бұл – қасиетті ұлттық қазымыз.

Қазақ шиялыларының барлығының ойында ұлттың рухани кемелденуіне негіз болатын дүние қалдыру мақсаты тұрады. Және олар сол мақсатқа жетті де. Сондай асқаралы мақсаттарды темірқазық қылып алуымыз керек деген Н.Ә.Назарбаевтың бағдарламалық мақаласының негізін де осыған табан тірейді. Ұлттың ұлық болуы сол ұлттың ішнен шығатын ұлы тұлғаларға да байланысты.

Өткенсіз бүгін жоқ. Бүгінсіз ертең жоқ. Осы атын арқауды беріп ұстап, ұрпақтар сабақтастығын сақтап отырып, келешекке көш түзеген алаш жұрты үздік отыра елдің кінәсінен табылуда мүмкіндік те, оған жеткізетін көмек-қайрат та табырып, бек сенімдімін. Өзім де сол межеден табылуда атсалысамын.

Алла мың өліп, мың тірілген, аят күннің аялаған, тігін ұстар тұлғаларын құрметтеген алаш жұрты сол күнге жеткісін! Ақындықтың аузасында жүргесін ойымның түйінін әлеммен қорытқанды жөн санағым.

Айтар ойдың келер болсақ мәніне,

Тұлғаларын отырғызып төріне,

Барлық қазақ кемелдікке ұмтылып,

Рухани дами түсер әлі де.